

inFORUM č.18/90

28. ÚNOR

informační bulletin koordinačního centra o.ř.

ZASEDALA RADA KOORDINAČNÍHO CENTRA

Ve čtvrtek 22.2.1990 dopoledne se sešla na svém pravidelném zasedání rada KC OF. Kromě členů rady byli přítomni hosté z krajských OF a zástupci politických stran a hnutí, které působí v rámci OF. Rada projednsala návrh na nové uspořádání rady a KC OF, který bude rozeslán na okresní OF k připomínkám. Poté vyslechla zástupce švýcarské firmy ABB, pana Pohla. Hovořil o případné spolupráci s některými československými podniky.

Hlavním bodem programu bylo jednání o postupech OF při sestavování kandidátních listin. Byl projednán problém účasti politických stran, které působí v rámci OF. Rada se rozhodla, že vyzve písemně všechna okresní OF, aby se k této tématice rovněž písemně vyjádřila nejpozději do příštího čtvrtečního zasedání rady. Odtud by pak mělo vzejít několik konkrétních variant, které budou předloženy sněmu. Příští zasedání sněmu se bude konat 3. března 1990.

KOMUNIKÉ ZEMĚDĚLSKÉ SEKCE

Účastníci setkání zástupců zemědělských sekcí okresních OF plně podporují požadavky soukromé hospodářických rolníků, zveřejněné v Zemědělských novinách dne 24.2.1990. Považujeme za nutné okamžitě odstranit diskriminaci této skupiny našich spoluobčanů v oblasti důchodového zabezpečení, začít od nich nakupovat zemědělské výrobky a prodávat jim zemědělské potřeby za stejných ekonomických podmínek jako jednotlivým zemědělským družstvům a státním statkům i snížit neúnosně vysoké zdanění jejich příjmů.

Toto komuniké přijala zemědělská sekce KC OF na zasedání okresních OF dne 24.2.1990.

O EKONOMICKÉ REFORME

(Valtr Komárek, Sněm OF, 17.2.1990) Je celá řada otázek týkajících se nastávající ekonomické reformy, které se musí začít řešit mezi vládou a OF za široké účasti veřejnosti. Ekonomická reforma a přechod k tržnímu hospodářství zdaleka není jen otázkou odbornou a technokratickou, ale i důležitou otázkou politickou a sociální. Dotýká se totiž bezprostředně nejen každodenního života občanů, ale je spjatá i s jejich představami budoucí společnosti.

Vláda má dosti přesnou představu, jak by měla tržní ekonomika vypadat. Problémem však je, a to je třeba si ještě ujasnit, co všechno obnáší přechod z reálné ekonomiky k hospodářství volného trhu.

Hlavní zásady tohoto přechodu je možné shrnout do pěti bodů:

1. Vytvoření ostrého konkurenčního prostředí a prostoru pro privátní podnikání. To neznamená jen decentralizaci a demonopolizaci, ale i stupňování tlaků nutících ekonomické jednotky k boji o přežití.
2. Otevření všech segmentů trhu – tedy i investičního, peněžního, devizového a trhu pracovních sil.

3. Otevření ekonomiky vůči světu, liberalizace zahraničního trhu, překonávání celních bariér.

4. Cenová a daňová reforma – cenové vztahy učinit transparentními, rektifikovat hodnotové deformace.

5. Zákonné úpravy majetkoprávních a daňových vztahů, které vymezi možnosti soukromého podnikání.

Skutečné problémy jsou však spjaty s existencí reálné ekonomiky. Je to systém, v němž byl hlavním kritériem růst výroby a velice ambiciózní byla i jakási specifická sociální kritéria (právo na práci apod.). Ač to zní paradoxně, tvořily tyto protikladné tendence jakýsi naturalizovaný koloběh – tzv. výrobu pro výrobu. Proto oceli vyrábíme téměř tolik jako Velká Británie, máme počet lidí zaměstnaných ve strojírenství jako Itálie (tj. 1,2 mil) a v objemu strojírenské výroby na hlavu jsme vysloveně světovou raritou – ovšem bez nutného výzkumného, vývojového a intelektuálního zázemí.

Kdyby se tato ekonomika začala den ze dne chovat podle běžných tržních kritérií, dalo by se očekávat asi 1,5 miliónu nezaměstnaných a bankrot aspoň třetiny podniků. Mohl by tak nastat nekontrolovatelný společenský chaos. Poučení můžeme hledat v sousedních zemích, především je však nutné podrobit současnou ekonomickou realitu kritické a chladné analýze.

Potom Valtr Komárek na doložení uvedl dva příklady:

– naše vláda by mohla tvrdit, že zrealizovala kurs koruny tím, že ho posunula z 15 na 17 Kčs za dolar a avizovala ještě další devalvaci. To však naši situaci zdaleka neřeší – tento kurs je z velké části jen vnitřní nominální operací a nemá vliv na to, za co se budou naše výrobky prodávat na zahraničních trzích. My však musíme otevřít takovou ekonomiku, která povede k daleko rychlejší tvorbě tvrdé měny a vytvoření devizového trhu.

– dalším příkladem je systém cen, mezd a dotací. Podle černého kurzu je průměrná hodinová mzda 40 centů, což odpovídá nejzaostalejším rozvojovým zemím. Tato nízká úroveň je však kompenzována složitou soustavou doplatků na základní potraviny, nájemné apod. Zvýšení jejich cen by byl postižen opět jen spotřebitel. Ekonomický systém doposud chránil podniky proti obyvatelstvu a dopad reformy by měl být nyní veden především tvrdým tlakem na výrobce. Je třeba odbourat dotace podnikům a sledovat jejich náklady ve skutečných cenách. Tak se lokalizuje nerentabilita, což může vést k systému vnucených správ slabším podnikům a u těch nejslabších i k bankrotu. Ostří dopadu musí jít na výrobce, na straně spotřebitelů je nutné hledat spíše zlepšení a získávat tak podporu širokých vrstev obyvatelstva.

Nezaměstnanost je třeba pouštět postupně, vytvářet přitom paralelně rekvalifikační programy a restrukturalizovat pracovní sílu (snížit zaměstnanost žen, délku pracovní doby...).

Program postupu ekonomické reformy se tedy musí řídit nejen finančními a komerčními, ale i sociálními aspekty.

Základní obrisy svého uceleného programu a první kroky, které udělá do voleb, předloží vláda k projednání v parlamentu 27. února

Nyní je třeba integrovat všechny pozitivní síly ve společnosti a nebát se, že by rozumně vedená polemika o strategii postupu odzbrojovala snahy o úspěšný přechod k tržní ekonomice. Naopak – tento plynulý přechod k prosperitě celospolečenskou diskusí velmi potřebuje.

P E T R K U Č E R A O V O L B Á C H

[Sněm OF, 17. 2. 1990] Petr Kučera se ve svém vystoupení zabýval třemi okruhy otázek. Nejprve promluvil o přípravě volebního zákona, který byl znovu posuzován s představiteli ostatních politických stran a předsedou vlády u pana prezidenta. OF stanovilo tři základní cíle, které by měl zákon naplnit: první a nejdůležitější spočívá v tom, aby VZ umožnil položení solidního základu pluralitního systému.

Druhým cílem by mělo být upřednostnění osobností celostátního formátu, třetím vytvoření systému, který by umožňoval vznik silné povolební koalice, která by měla fungovat jen do určité doby, tak jako Federální shromáždění bude voleno jen na kratší

dobu než předpokládá ústava. OF bude akcentovat především zákonodárný charakter FS.

OF navrhovalo vytvoření velkých volebních obvodů, aby posílilo osobnostní charakter příštích voleb. Aby volební systém neposiloval stranický princip, navrhlo OF vyvážení poslanců ze závislosti na stranách. Poslanec by měl reprezentativní charakter a byl by stranou neodvolatelný.

K posílení integračního charakteru nově se tvořící politické scény byla navržena 4% klauzule, které stanoví, že mandáty získá strana, která si zajistí 4% hlasů v celém státě. Na nátlak VPN souhlasilo OF s tím, aby klauzule byla omezena na jednotlivé republiky a hranice v nich se zvýšila na 5%, což je v celostátním měřítku asi 3%.

Ve veřejnosti se objevují dvě těžko slučitelná stanoviska: intelektuálové považují VZ za nedemokratický, protože dává malý prostor osobnosti, zatímco další, daleko početnější skupina by si přála, aby většinovým systémem byla smetena KSC. OF se proto snaží obohatit VZ výhodami většinového systému a vytvořit kompromis odpovídající realitě.

Na druhém místě P. Kučera promluvil o komunálních volbách. Informoval o tom, že při práci na tezích VZ se všechny konzultované strany dohodly, aby se v komunálních volbách upustilo od voleb do KNV, které by měly být zrušeny. Na krajích by měly zůstat jen zdůvodnitelné funkce, většina kompetence by měla být přenesena do okresů a taxativně stanovené činnosti na úroveň centra. P. Kučera pak navrhl hlasovat, zda se má v komunálních volbách použít poměrného či většinového systému. Hlasování bylo odloženo, protože v časové tísni nebyla problematika dostatečně prodiskutována.

Třetím bodem, o kterém promluvil, byla otázka předvolebního chování a vyjasnění poměrů uvnitř OF k sestavení kandidátky tak, aby se nenarušila soudržnost celého hnutí. Navrhl sestavit kandidátku v rámci osmi volebních krajů a vzít ohled na regionální zájmy v rámci kraje, na zájmy stran, které v OF pracují, na profesionalitu zastupitelského sboru a prosazování celostátně známých osobností. Nakonec vyzval ostatní, aby se zamysleli nad stanovením pořadí, které by se mohlo stát neřešitelným problémem.

SPOLEČNĚ PROHLÁŠENÍ ÚČASTNÍKŮ KULATÉHO STOLU CNF

(MV NF) Zásadní otázky společenského života, které se projednávají při konzultacích rozhodujících politických sil, nacházejí svá řešení cestou dohod, které jsou na těchto jednáních dosaženy.

Kulaté stoly vedly k pozitivním výsledkům při tvorbě vlády, rekonstrukci parlamentu i při přípravě základních politických rozhodnutí.

V současné době dochází k zásadním změnám na nižších stupních řízení, zejména při doplňování zastupitelských sborů.

Společenský tlak na změny je oprávněně velmi silný, ale dochází přitom též často doslova k ohrožení řádného chodu místní správy, k nezákonnostem či rozhodnutím a změnám, které nemají právní podklad.

Jeví se zcela nezbytným, aby v okresech, popřípadě i ve městech a obcích vznikly rovněž kulaté stoly politických stran, respektive hnutí již existujících nebo zapsaných v evidenci podle zákona o politických stranách.

Účastníci konzultací u kulatých stolů by měli vést své představitele na nižších stupních k obdobným dohodám s cílem dosáhnout potřebných změn a zabezpečení řádného a demokratického fungování místní správy. Zejména je to potřebné i pro vytvoření všech podmínek k přípravě voleb.

Uvolnění poslanců NV musí probíhat vždy současně s jejich doplněním.

ODPOVĚDNOST ZA VÍTĚZSTVÍ

[VIA, 15.2.] Skupinu pro nezávislou sociální analýzu, která provedla reprezentativní sociologický výzkum "Československo - leden 1990", představují tři sociologové - Marek Boguszak, Ivan Gabal a Vladimír Rak. Všichni jsou členy Sociologického institutu Československé akademie věd. Výzkumy se uskutečnily nezávisle na oficiálních organizacích, politických stranách či hnutích.

Autoři výzkumu provedli sociologické šetření v druhé dekádě ledna t.r. na reprezentativním celostátním vzorku 2 400 dotazovaných ve věku 15 až 69 let. Výběr respondentů a tazatelskou síť zabezpečoval Výzkumný ústav obchodu ČSR.

Po prvních analýzách výzkumu bylo zjištěno, že drtivá většina populace (86%) je s politickým vývojem v posledních týdnech spokojena a neměně početná část (83%) očekává, že revoluce nepovede k pouhé výměně osob nebo mocenských elit, ale k hluboké změně celého politického systému. K aktivnímu vstupu na veřejnou a politickou scénu je v této souvislosti připraveno 54 % občanů, což je téměř dvojnásobek proti období před revolucí. Přímo odpovědnost za správu veřejných věcí v roli poslance je ochotno převzít 38 % občanů, na nejvyšší parlamentní úrovni 10 %. Pocit spoludopovědnosti za vývoj v Česko-

slovensku cítí drtivá většina občanů, neboť čtyři pětiny by vstoupily do stávky jakmile by hrozilo nebezpečí návratu totality.

Občanská aktivita tedy nezmizela, nýbrž se změnila v obrovskou energii, která čeká na svou realizaci v politických změnách systému ještě v předvolebním období. Kdyby volby byly v době, kdy probíhal tento výzkum, pak by dominantní pozici zaujaly OF a VPN, pro něž by hlasovalo 29 % voličů. Kumulované problémy v oblasti životního prostředí se odrážejí v 10 % hlasů pro Stranu zelených. Více než 5 %, což bude dolní hranice pro získání poslaneckého mandátu, by ještě dostaly KSČ (8,4 %), ČSS a ČSL (obě kolem 6 %).

Výrazem odlišnosti situace na Slovensku je rostoucí vliv nově založené Křesťanskodemokratické strany, která by zde získala 8,7 % hlasů, po ní by následovala Demokratická strana s 6,7 % a pro KSČ by zde hlasovalo 6,4 % voličů.

Možnoat, že by komunisté ve volbách vytvořili silný blok, je z dnešní perspektivy nízká. Komunistická strana ztratila se svým monopolem moci a nomenklaturními privilegii i svou atraktivnost a svitně je v mimořádně složité situaci. Podle výsledků výzkumu odešlo z jejich řad do poloviny ledna 600 až 800 tisíc z původních 1,7 miliónu členů a tento proces zřejmě bude dynamicky pokračovat. Navíc KSČ opouštějí spíše mladší a vzdělanější, více muži než ženy, a tím zhoršují její adaptační schopnosti a volební šance. Z těch, kteří v KSČ zůstávají, by svou stranu volilo o málo více než polovina. Postupně zřejmě v KSČ zůstanou pouze ti, kteří mají opravdu komunistické smýšlení, tj. tato strana bude malá.

Rychle postupující dezintegrace KSČ i její nízká podpora jasně hovoří o tom, že v červnových volbách nepůjde o porážku komunistů, ale o program radikálních politických a ekonomických reforem, které veřejnost očekává od OF a VPN. Podle výsledků výzkumu je totiž volební preference OF a VPN úzce spjata s podporou radikální politiké a zejména ekonomické reformy. Jinými slovy, zdá se, že vítězství OF a VPN ve volbách závisí na jejich schopnosti vystoupit s reformním politickým a ekonomickým programem.

Názory na vhodný typ politického systému jsou zřejmě teprve v zárodcích. Jasná je pouze představa o roli OF a VPN jako garantů krystalizace politické scény. Většina populace nechce, aby se změnila v silné politické strany (77 %) a dává přednost jejich občanskému a nezávislému statutu. Důvodem jsou zřejmě obavy z centralizované a politické moci, které fungují jako jeden z hlavních rysů politického klimatu Československa. Model silné a vlivné vlády podpořila polovina dotázaných, tři čtvrtiny připisují prezidentu republiky spíše reprezentativní než mocenské funkce, pouze čtvrtině dotázaných by vyhovoval majoritní systém malého počtu silných politických stran, téměř dvě třetiny si přejí, aby těžiště politického života nebylo v centru, ale v lokálních a regionech. Nízké popularitě politických stran jako institucí odpovídá i skutečnost, že 90 % dotázaných zdůrazňuje odpovědnost poslanců svým voličům a nikoliv politickým stranám.

Představy Československých občanů o politickém systému na pohled odpovídají individualizované a odpolitizované občanské společnosti. O to obtížnější je však role OF a VPN jako dominujících politických sil. Na jedné straně se od nich očekává, že se stanou bází a živnou půdou občanského hnutí a širokého spektra politických a občanských zájmů oslabující centrální moc. Na druhé

straně musí již nyní iniciovat a podporovat zásadní změny odstraňující bariéry v ekonomickém a správním systému ve prospěch tržní ekonomiky (68 %), a to včetně rozsáhlého soukromého sektoru (63 %). Tyto změny by zřejmě měly nastat ještě před volbami. Vysoká aktivita a připravenost občanů investovat energii, čas a peníze do tvorby a hledání nových příležitostí nemá totiž v současné chvíli potřebné systémové podmínky a hrozí nebezpečí, že vlna odhodlání bez efektu odpadne, nebo se obrátí proti OF a VPN. Rada lidí (30 %) je ochotna změnit zaměstnání, téměř polovina má v úmyslu začít tvrdě pracovat a usilovat o špičkový výkon, 15 % chce začít soukromé podnikat. Zdrojem této aktivity může být i vědomí značné zaostalosti Československa ve srovnání s vyspělými zeměmi, které veřejnost silně pociťuje, stejně jako očekávání ekonomických a sociálních těžkostí a rizik, které budou reformu nevyhnutelně provázet. Pro překonání tohoto stavu a přechod k tržní ekonomice je 43 % osob ochotno přijmout tvrdší variantu s citelným poklesem životní úrovně. Více než polovina dotázaných pociťuje silnou zodpovědnost za vlastní pracovní uplatnění a nezádá od státu garance zaměstnanosti. Hodnoty sociálního zajištění a sociální rovnosti však zůstávají nadále silně oceňovány, a to jak v poloze obav, tak v poloze stávkové hrozby.

Proces změn v Československu tedy v žádném případě neztratí na dynamice a síle. Je sice méně nápadný, avšak o to více plný vnitřního napětí a potencionálních rizik tak, jak se odhalují dlouho uměle tlumené politické, ekonomické a sociální problémy, i problémy zcela nové, spjaté s bezprecedentním přechodem k tržnímu a demokratickému systému. Pro OF a VPN ovšem nejsou tato rizika ani omluvou, ani důvodem k otálení. Právě naopak, československá veřejnost od nich očekává radikální, kompetentní a zároveň demokratická řešení. Manévrovací prostor hlavních politických sil se za těchto okolností sice jeví jako těsný, avšak nadějný a politicky příznivý. Jeho zvládnutí předpokládá dokonale prozkoumání všech variant vývoje, srozumitelný program reform, na který se bude moci veřejnost připravit a k němuž se vyjádří ve volbách, a v repozalční řadě pak těsnou spolupráci všech politických sil i vlády. Bezprecedentní historická příležitost, kterou jsme si vytvořili, bude závislá na naší odpovědnosti, kompetenci a všestranné ochotě spolupracovat.

DOPIS OF UČŇOVSKÉHO ŠKOLSTVÍ

OF učňovského školství CSR zaslalo dopis prezidentu republiky, vládě ČSSR a Federálnímu shromáždění.

V dopise upozorňují na současnou kritickou situaci v učňovském školství. Ekonomická ztrátovost učilišť pro podniky vede k omezování a někdy i k rušení učilišť. V CSR se jedná o 49 SOU, v SSR dle VPN o 60 SOU. OF učňovského školství žádá proto o rovnocenné postavení učilišť v systému vzdělávání ČSSR, o ekonomickou nezávislost SOU na hospodářství zřizovatele, zabezpečení práva všech zájemců na vzdělání, zabudování otázky financování učilišť do nových ekonomických zákonů a o začlenění všech pedagogických pracovníků učilišť pod státní orgán.

PŘÍKLADNÁ AKTIVITA ONV

[VIA, 16.2] Včera byla v Prostějově realizována rekonstrukce pléna, rady a předsednictva Okresního národního výboru. Z celkového počtu 91 bylo odvoláno 42 poslanců a na jejich místa bylo kooptováno 9 členů ČSS, 7 členů ČSL a 26 bezpartijních, navržených Občanským fórem.

Rekonstruovaný ONV Prostějov ihned zahájil aktivní činnost. Mnozí poslanci se přihlásili do diskuse, týkající se stavu školství a zdravotnictví v okrese. Mimo jiné bylo navrženo zavedení povinného studia angličtiny na základních školách s možností nepovinné výuky dalšího světového jazyka. Na podnět OF se konalo zasedání rady ONV, na němž se jednalo o kritické situaci v okresních

sdělovacích prostředcích. Byl odvolán šéfredaktor okresního týdeníku Stráž lidu a na jeho místo rada jmenovala Františka Sobotu, který musel z redakce před časem odejít, neboť "správně nepochopil Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ".

NORMALIZACE VZTAHŮ SE SOVĚTSKÝM SVAZEM

[VIA, 16.2.] "V souvislosti se změnami v Československu by mělo dojít k depolitizaci a deideologizaci ekonomické spolupráce obou zemí", řekl pracovník sovětského velvyslanectví Oleg Lušnikov, který spolu se svým kolegou Vasilijem Filipovem odpovídal včera na otázky novinářů.

V. Filipov označil zásah sovětských vojsk v srpnu 1968 za protiprávní. Řekl, že po jednání čs. vládní delegace v Moskvě již neexistuje přítomnost sovětských vojsk na našem území jako problém politický, jedná se pouze o problém technický a dopravní, který v současné době řeší skupina expertů v Praze a Moskvě. Podstatná část jednotek by měla být stažena do konce května, zbytek pak do konce letošního roku.

Na otázku o budoucnosti čs.-sovětské obchodní výměny O. Lušnikov odpověděl, že Sovětský svaz navrhl přechod na konvertibilní měnu v rámci RVHP, čímž by se měla postupně změnit struktura vzájemného obchodu. Zejména by se měl snížit dovoz paliv a surovin ze SSSR a naopak by se měl zvýšit export strojů a technických zařízení.

K problému separatistických tendencí některých svazových republik V. Filipov řekl, že tzv. sovětská konfederace byla ve skutečnosti unitárním státem, který bude přebudován na svaz samostatných států. V. Filipov doufá, že nedojde k rozpadu SSSR.

V. Filipov dále informoval o tom, že v Československu pracovala na základě dohody skupina expertů KGB, jejíž počet byl nyní snížen na 6 lidí. O jejich dosavadním počtu se nezmínil. V Moskvě fungovala podobná skupina členů StB. Na připravované návštěvě ministra vnitra ČSSR Richarda Sachera v Moskvě se bude pravděpodobně jednat i o této otázce.

ROVNĚJŠÍ MEZI ROVNÝMI ?

[VIA, 13.2.] Představitelé koordinačního Výboru Občanského fóra ve Zlíně nesouhlasně reagovali na zprávu z jednání komise na ministerstvu práce a sociálních věcí ze dne 6. února, která byla zveřejněna v denním tisku.

Komise přehodnotila tzv. osobní důchody a projednala návrh zásad nové úpravy důchodového zabezpečení ústavních činitelů.

Podle tohoto návrhu by např. pan Indra měl dostávat 7.600,- Kčs důchodu, p. Bílák 3.800,- Kčs.

OF Zlín proti takovému postupu rozhodně protestuje s tím, že starobní důchod by měli dostávat všichni lidé v této republice podle stejných zásad a pro všechny by měla platit horní hranice důchodu, určená v jednotlivých skupinách pracujících. Nemělo by opět platit, že mezi rovnými občany jsou ještě rovnější.

PARLAMENT ROZHODL

[VIA, 12.2.] Otázka, zda postavit vlastního kandidáta na funkci primátora města Brna, byla jediným bodem nedělního jednání parlamentu brněnského OF, který zasedal od 18. hodiny v Rytiřském sále Nové radnice v Brně.

Na začátku bouřlivé diskuse, která trvala bezmála tři hodiny, dr. Jaroslav Šabata informoval členy parlamentu o hlasování rady, která se v poměru 9:2 vyslovila proti jmenování kandidáta OF. JUDr. Jíří Machourek řekl, že nepostavit

kandidáta OF je velkou politickou chybou, mnoho řečníků argumentovalo faktem, že OF nemá jednotného kandidáta. Vážnou myšlenku vnesl do diskuse Jiří Müller, když řekl, že zásadně nesmíme politickou příslušnost řadit nad odbornou kvalifikací. V závěru diskusních příspěvků se své kandidatury vzdal Michal Dymáček, jelikož - jak prohlásil - člověk v takové vysoké funkci musí mít silné postavení a široké zázemí. Z úst některých hostů parlamentu zazněla kritika na adresu legitimity parlamentu a rady OF.

V pozdních hodinách přistoupil parlament ke hlasování: 28 členů se vyslovilo proti tomu, aby OF jmenovalo kandidáta na funkci primátora, 11 bylo pro a dva se zdrželi hlasování.

Z toho vyplývá, že ve funkci primátora města Brna by měl nadále setrvat ing. Josef Pernica a funkce tří náměstků a jednoho tajemníka primátora by měli obsadit kandidáti OF, ČSS a ČSL.

REHABILITACE NOVINÁŘŮ PRAŽSKÉHO JARA

[VIA, 13.2.] Krátce po 17. listopadu loňského roku vznikl z iniciativy několika novinářů, kteří byli perzekvováni za svou činnost v období srpnových událostí roku 1968, Klub novinářů Pražského jara, jehož posláním je: střežit odkaz Pražského jara 1968; zabraňovat, aby novináře zastupovali ti, kteří se aktivně podíleli na represích proti novinářům Pražského jara; usilovat o nápravu křivd, které novinářům Pražského jara způsobily mocenské struktury tzv. konsolidačního režimu a to jak v oblasti morální, tak i v oblasti hmotné; přispět k objektivnímu zmapování událostí Pražského jara na úseku hromadných sdělovacích prostředků; pomáhat všemi způsoby rozvíjet činnost Syndikátu novinářů a pořádat pro členy klubu společenské, vzdělávací a jiné akce.

Do klubu novinářů Pražského jara se může přihlásit každý bývalý pracovník hromadných sdělovacích prostředků, který prokáže, že byl perzekvován ve smyslu výše uvedeného poslání klubu.

Klub novinářů Pražského jara, jehož předsedou je ing. Miroslav Jelínek, je zastřešen Syndikátem novinářů a v současné době vydává členský zpravodaj.

JEDNÁNÍ VOJENSKÉ KOMISE OBČANSKÉHO FÓRA

[VIA-SPA, 21.2.] Vojenská komise OF se z iniciativy pana poslance Ladislava Lise včera sešla na pravidelné schůzce. Tato komise je složena ze zástupců KC OF, vojenské komise Stavovské unie studentů, Vojenské obrody, Vojenského koordinačního výboru, Nezávislého mírového sdružení a nezávislých expertů; pokračovala v jednání o otázkách týkajících se novely branného zákona, zákona o náhradní civilní službě a celkové humanizaci armády a vojenských vysokých škol. Jako hosté se zúčastnili zástupci Československé demokratické iniciativy. Vojenská komise podpořila myšlenku legalizace vojenských fór nebo jiných iniciativ, které napomohou humanizaci armády. Dále podpořila požadavek přístupu duchovních do kasáren. Byla projednána i současná situace v ČSLA a přijat návrh opatření k demokratizaci a humanizaci ČSLA. Další pravidelná schůzka se koná 27. února, mimořádná 3. března, kde se bude projednávat připravovaný návrh branného zákona o náhradní vojenské službě. Na tuto schůzku bude pozván pan Křížan, poradce prezidenta republiky pro vojenské záležitosti.

OSTRAVŠTÍ PROTI MORAVSKÉ AUTONOMII

[VIA, 20.2.] Rada KC OF Ostravy vydala včera prohlášení, v němž odsuzuje iniciativy, které usilují o autonomii Moravy. Rada se domnívá, že taková hnutí pouze vytvářejí nové rozpory a komplikují politický vývoj ve státě. Dále se v prohlášení uvádí, že cesta ke zrovnoprávnění nezáleží ve vytváření nových

správních center a v rozmnožování státního byrokratického aparátu, neboť takový přístup vyvolává stále nové lokální požadavky.

Rada KC ostravského OF pokládá za důležitější vytvoření důsledně demokratického zřízení prostřednictvím svobodných voleb a přestavbu hospodářství na autonomní dynamickou strukturu, která zajistí přiměřené materiální podmínky pro nejšířší vrstvy obyvatelstva, a to i při maximální ekologické ohleduplnosti.

JEDNÁNÍ O POHRANIČNÍM STYKU

[VIA] Dne 21. února v dopoledních hodinách proběhla v polském Těšíně a odpoledne v Českém Těšíně čs.-polská jednání týkající se malého pohraničního styku. Komise byly sestaveny z představitelů ministerstev zahraničí, obchodu a vnitra, oddělení pasů a víz a ze zástupců celníků. Čs. delegaci vedl ředitel konzulárního odboru ministerstva zahraničí Bronislav Kulawiec. K jednání byli dále přizváni zástupci polské menšiny, Občanského fóra Českého Těšína a mluvčí Polsko-československé solidarity Jaromír Piskoř a Jerzy Kronchold.

Komise expertů doporučila čs. vládě přijmout v plném znění deklaraci o malém pohraničním styku z roku 1959, jednostranně zrušenou čs. vládou v roce 1981 po vyhlášení výjimečného stavu v Polsku. Zástupci čs. strany vznesli obavy pramenící z ekonomických důsledků takového kroku, a proto se schůzka protáhla do pozdních večerních hodin. V závěru jednání se obě strany dohodly na tom, že v průběhu letošních velikonoč se občané žijící v pohraničí mohou s platným cestovním dokladem navštěvovat bez pozvání. Dále mohou polští občané cestovat do ČSSR bez pozvání během papežovy návštěvy Československa. Po předchozím jednání na oddělení pasů a víz ministerstva vnitra mohou občané ČSSR v rámci různých hromadných akcí v pohraničí cestovat do Polska rovněž bez pozvání.

NOVÁ ZÁSILKA TANKŮ

[VIA, 16.2.] Občanské fórum v Hradci Králové zaslalo kolegiu prezidenta republiky dopis, týkající se odsunu sovětských vojsk z československého území. V dopisu OF upozorňuje na to, že na sovětskou posádku v Rokytnici v Orlických horách byly v posledních dnech dodány dvě zásilky celkem osmi tanků. Zásilka ze dne 14.2. přišla prokazatelně z Čierne nad Tisou, odkud byla vypravena dne 20. ledna.

Podobná informace přišla i z Milovic. Podle neověřených zpráv na zdejší posádku již po deset dnů přijíždějí nové jednotky sovětské armády. Přesuny se údajně odehrávají v nočních hodinách, ven z posádky však nikdo neodjíždí. Jelikož kasárna jsou již přeplněna, vojáci přebývají ve stanech.

PEJSEK A KOČIČKA NA SVOBODĚ

[VIA] Cenzuře se nevyhnula ani dětská knížka Josefa Čapka Povídání o pejskovi a kočičce, která po roce 1948 vycházela chudší o kapitolu Jak pejsk s kočičkou slavili 28. říjen. Tuto povídku nastudoval Dělnický divadelní kroužek Zlaté ručičky. Představení bude uvedeno ve středu 28. února a 7. března (na počest 140. výročí narození T.G. Masarvka) v 19,30 hodin v Klubu Trojická 10 v Praze 2.

INFORMUM - Informační bulletin Koordinačního centra Občanského fóra. Redakce - Holanova 7, 110 00 Praha 1.

Podávání novinových zápisek povoleno Ředitelstvem pošt Praha. Čj. 7. 90-11 ze dne 2.1. 1990. Uzávěrka tohoto čísla 26. února v 19 hodin. Další číslo 5.1. 1990.
